Число 12. Рôкъ I.

Пріятель Детей.

Выходитъ въ Коломыи що 14 дней.

Предплата на рôкъ 1881. 2 злр. 50 кр.

Коломыя. ИЛЛЮСТРОВАНЕ ДВУНЕДѢЛЬНЕ ПИСЬМО. 19. вересня 1881.

Любѣмъ свôй край!

Сôйшлось кôлькохъ въ одну громаду
И межь собою рада въ раду,
Где лѣпше есть: чи въ чужинѣ,
Чи въ своей такой отчинѣ?
Чи лѣпше йде въ сельскихъ хатахъ,
Чи по великихъ зновь мѣстахъ?...

И одинъ каже: гей по мѣстахъ,
Тамъ то маетки, що ажь страхъ!
О, брате, такой на селѣ
Найпріемнѣйше все менѣ: —
Тутъ я собѣ не якъ въ чужинѣ,
Где я мовь птиця вôльный собѣ;
О, мнѣ нема надъ рôдный край,
Мнѣ рôдный край то такой рай!

И такой правду той сказавъ,
Той, що край рôдный покохавъ;
Тому и мы всегда любѣмъ
Родину нашу, нашь край и дôмъ!

Дмитро Вѣнцковскій.

Буковинчикъ.

Руска земля мя родила,
Руска грае въ менѣ кровь;
Руску мову мя учила,
Умерти я за ню готовъ.

Руске сердце я плекаю,
Руску любю я любивь;
Руску гадку въ менѣ маю,
Съ невъ прожити я готовъ.

Руска жизнь у мене гожа,
Руси дѣти, рускій цвѣтъ;
Руска тварь якъ цвѣтъ хороша,
Рускій нарôдъ зъ давныхъ лѣтъ!

Край родимый Буковина,
Назва руска, рускій свѣтъ;
Добрŷ люди, сыта стыня,
Все свое, чужого нѣтъ!

Петро Томюкъ.

ВЕЧЕРЫ ПОДЪ ЛИПОЮ.

Росказы про руску бувальщину, оповѣвъ для молодежи Сидоръ зъ Покутя.

Вечеръ семый.

Настала субота, послѣднiй день въ тыждни. Въ тôмъ дни звычайно кôнчитъ ся всяка робота, тожь и старый Онуфрiй задумавъ въ тôмъ дни закôнчити свои росказы про руску Бувальщину. Дѣти зôйшли ся якъ звычайно и ожидали Онуфрiя, малый Михась тымчасомъ засѣвъ мѣстце его и розпочавъ пытати хлопцѣвъ о тôмъ, що до теперъ Онуфрiй оповѣдавъ, а чого они не умѣли, то ôнъ оповѣвъ. И не спостерѣгъ ся, якъ тутъ за нимъ явивъ ся Онуфрiй и родичѣ, которî не перeривали розмовѣ молодятъ, и съ удовольствiемъ прислуховали ся ихъ бесѣдамъ. Родичѣ тѣшили ся лишь, бо зауважали, що Михась мае талантъ до науки и може статись великимъ человѣкомъ. Они уложили межи собою дати его до мѣста до школы, и помагати ему тамъ, щобы лишь кôнчивъ науки въ высшихъ школахъ, щобы дати примѣръ цѣлой громадѣ, що и хлопскiй сынъ може бути ученый, и що наука есть полезна.

Михась не разъ уже заявивъ родичамъ, що хотѣвъ бы бути учителемъ, той станъ ôнъ собѣ полюбивъ дуже. Отець обѣцявъ исповнити его желанье, лишь щобы скôнчивъ добре школу сельску. Що Михась въ той школѣ бувъ всегда першимъ, и не сомнѣвати ся. Якъ охочо и пильно ходивъ ôнъ до школы, а коли вертавъ до дому, то и стававъ заразъ оповѣдати матери о тôмъ, що чувъ въ школѣ ôтъ пана учителя. Но не думайте, щобы Михасеви цѣлый часъ сходивъ на розговорахъ, — нѣ, ôнъ умѣвъ помагати и батькови въ роботѣ, и хоть бувъ еще малымъ, а вже умѣвъ граблями сѣно згортати, вилами батькови на тôкъ подавати, або такой и косою траву жати. Ба, мавъ Михась и господарство: выгодувавъ собѣ самъ коровку и цѣле стадо гусей, которî самъ гонивъ до воды и пильновавъ ихъ, коли играли на потоцѣ, — словомъ не було може примѣрнѣйшого хлопця въ селѣ надъ Михася. Кобы всѣ хлопцѣ такими були!...

— Вы дѣтоньки уменшили менѣ працѣ, — сказавъ Онуфрiй, коли побачивъ, що Михась уже перейшовъ съ хлопцями въ коротцѣ цѣлу историю; — и я могу теперъ вамъ дальше оповѣдати. Не много буде вже того, бо днесь хочу закôнчити мои росказы. Въ правдѣ кôнчитъ ся история Руси на князю Болеславѣ Тройденовичу (1339), бо ôтъ того часу перейшла Русь пôдъ панованье польскихъ королѣвъ, пôдъ которыми Русинамъ не коньче добре було. Но и не на вѣки мы зôставали пôдъ Польщою, бо лишь до р. 1772. Коли король Собѣскiй умеръ, зле дѣяло ся въ краю. Его наслѣдники Фридрикъ Августъ, Станиславъ Лещинскiй, Августъ III. и Станиславъ Понятовскiй зле пановали. Гордôсть и розвязле житье польскои шляхты не лишь руского селянина нищили но и польского. Не було въ краю найменшого ладу, бо бѣдный селянинъ бувъ пôдданымъ панськимъ и мусѣвъ якъ скотина обрабляти паньскî поля и огороды, инакше шкôру

Цѣсарева Марiя Тереса.

зъ него дерто. Селянинъ съ своимъ паномъ живъ въ незгодѣ, а панъ съ королемъ, и для того не дивно, що сусѣдна Россія бачила въ тôмъ спосôбный случай, свою державу розширити. Тутъановала Катерина II. Прилучивъ ся до неи и прускій король Фридрикъ II. и австрійска цѣсарева, Марія Тереса. Тіи три державы розôбрали р. 1772. королевство польске, а Русь галицка, нынѣшна восточна Галичина, припала пôдъ панованье Австріи. Доля Русинôвъ получчшила ся, бо цѣсарѣ австрійскі опѣковали ся народомъ старанно. Отъ, которî то цѣсарѣ пановали надъ галицкою Русью (Галичиною): Марія Тереса, Іосифъ II. сынъ еи, Леопольдъ II., Францъ I. сынъ Леопольда, Фердинандъ I., сынъ Франца, котрый дня 2. грудня 1848. р., понеже не мавъ дѣтей, ôтступивъ панованье свому братанкови, нынѣшному цѣсареви а королю галицкому: Францъ-Іосифу I.

Уже Іосифъ, сынъ Маріи Тересы, бувъ для народа свого правдивымъ отцемъ. Дбавъ не лишь о добробытъ народа, но и о науку его. Заводивъ школы, а для рускои народности завѣвъ въ Львовѣ философію и богословскі науки въ языцѣ рускôмъ.

Великимъ добродѣемъ народа бувъ такожъ цѣсарь Фердинандъ I. Кому не есть вѣдома тая панщина, що то еще передъ р. 1848. бѣдного селянина съ скотиною рôвняла? Фердинандъ бачивъ, що таке состоянье не могло добра никому придбати, отже скасовавъ панщину, запровадивъ рôвноуправненье. А дѣяло ся тое дня 3. мая 1848 р. — Селянинъ не потребувавъ уже працювати на свого пана, ôнъ ставъ ся вôльнымъ. А и слово руске стало ся образовати ôтъ теперъ за кождымъ днемъ що разъ бôльше. Маемъ уже нынѣ рускі книжки, рускі газеты, рускі театры и рускі общества, котрî стараютъ ся весь нарôдъ рускій научити не лишь письма, но щобы также умѣвъ добре газдовати, та не даваьъ ся ошуковати иновѣрцямъ, що то не працюютъ а его добытокъ заберають.

* * *

Читайте, дѣтоньки, тіи росказы, бо каждый зъ насъ повиненъ знати добре, якихъ мы батькôвъ дѣти, кто нами опѣковавъ ся, якои мы вѣры а якои були нашî предки; кто бувъ нашимъ ворогомъ а кто намъ помагавъ. Тое щобы въ кождой хвили кождому ôтповѣсти мудро и розумно, щобы насъ свѣтъ не державъ за безъумцѣвъ.

(Конець.)

ГÔРСКА ДИТИНА.

(Оповѣданье, написавъ С. К.)

Село Броничары лежитъ помежи такими недоступными гôрскими дѣлами, що хотѣвши тамъ дôстати ся, потребабы ходака волоками добре на ногахъ обвязати, а кресаню сильно на голову затиснути, иначе згублять ся где на дорозѣ въ переходѣ черезъ якіи вертепы.

Въ тое маленьке сельце зложене зъ немного хатинокъ а причислене до сусѣдной громады, дуже рѣдко кто загощувавъ; часомъ якій жидъ або нѣмець зайде на обзорины, чи не удалобы ся заложити яку осаду, а потому знищити вѣковî дерева, красу и богатство нашого Бескида на свою користь; но коли побачитъ пôдъ облаки сягаючіи стромкіи верхи гôръ, безденніи пропасти — неусунену перешкоду возовои дороги — зауважаетъ, що шумячіи по скалахъ поточки еще непридатнî до сплавлюваня дерева, почѣхрае ся въ бороду, стисне плечими и иде дальше глядати бѣлого хлѣба. Понеже въ тôмъ сельци жаденъ користолюбивый чужинець не поваживъ ся осѣсти, закупити лѣсы та полонины и позбавити тамошнихъ жителей _ исключно воздуха и чистои воды _ всего, чого до житя конечно потреба, тому кождый чуе ся счастливымъ, свобôднымъ, бо не зôставъ

еще невôльникомъ, рабомъ захланного и ненаситимого пасожита человѣка.

Тутъ колись передъ кôлькадесять лѣтами надъ однимъ скалистымъ берегомъ стояла красна хатина ослонена ôтъ вѣтрôвъ по части великаньскими ялицями, по части господарскими будынками, а въ ней мешкавъ честный господарь Михаилъ Дроздъ съ побожною супругою и десятилѣтнымъ сынкомъ Гриньомъ, хвалячи Бога серцемъ и устами.

Гринь справлявъ своимъ родичамъ найбôльшу утѣху черезъ тое, що ходивъ кождого дня въ сусѣдне село пильно до школы, живъ въ згодѣ съ ровесниками и учивъ ся добре. Не разъ закалатало ему серденько сильно въ грудехъ, коли спѣшучи черезъ темный потôкъ до свого дяко-учителя, стрѣтивъ ся съ клаватымъ дикомъ и его кострубатою родиною, що повертала по цѣлонôчной выправѣ на спочинокъ; не разъ мусѣвъ драпати ся на стрôмке дерево, коли побачивъ зближаючого ся съ неживою ягницею вовка, а за нимъ еще кôлька его побратимôвъ, котрѝ доганяли его, щобы подѣлити ся могли добычею. Все то не отстрашило нашого любого Гриня ôтъ школы.

— Слухай Гриню, — пытали ся часто люди зъ его села, — чи тобѣ не лячно переходити черезъ тоту дивоглядну розвалину, и ты не боишь ся, щобы тебе вовки зъѣли?

— Господь Богъ есть на кождомъ мѣстци, а безъ его святои волѣ ничого злого не стане ся человѣкови, — ôтповѣдавъ Гринь на тое. — Тато менѣ казали самѝ туда ходити, понеже черезъ „Макогонôвъ верхъ“ ôтъ насъ до школы дуже далеко.

— Але що ты таке гдеколи самъ до себе говоришь, коли повертаешь ôтъ дяка до дому? — вопрошали его дальше цѣкавѝ.

На такій вопросъ засоромивъ ся Гринь и отвѣчавъ несмѣло:

— То я учу ся псаломъ „Живый въ помощи Вишняго,“ бо тато менѣ казали, що если человѣкъ знае тую молитву и добре ею розумѣе, то Богъ охороняе его ôтъ всякого злого приключенія.

Люди чуючи тое, дивовали ся дуже, що малый хлопець на все такъ красно ôтповѣдавъ и никого марнымъ словомъ не супротививъ.

Разъ, коли въ церквѣ на Преображеніе Господне перечитавъ апостолъ, самъ дякъ не знати чи зъ великои радости, чи зъ удивленія вхопивъ малого спѣвака обома руками за голову и такъ сильно поцѣлувавъ въ чоло, що ажь ôтгомонъ о стѣны дому божого ôтбивъ ся. По скôнченôмъ Богослуженію, коли люди повыходили зъ церкви, прикликавъ панъ-отець Гриньовыхъ родичей до себе и радивъ имъ, щобы дали свого сына до мѣйскои школы. Старый Дроздъ, для котрого слова слуги божого були сватыми, сдѣлавъ и теперъ его волю: купивъ сынови жупанъ, шапку съ дашкомъ, камизельку съ гузиками, чоботы съ пôдкôвками и ôтпровадивъ его до мѣста до школы.

(Дальше буде.)

КАВА.

(Пôсля Романа Заклиньского.)

Кава, котру пьемо, есть то отваръ зъ зернятъ ягоды кавового дерева, которе росте въ теплыхъ краяхъ, а именно въ середной Африцѣ, въ краинѣ Абисинской, Каффа прозваной, и въ

цѣлôмъ Суданѣ. Дерево кавове есть 2 до 6 метрôвъ высоке и творитъ великiи лѣсы, цѣлый рôкъ зеленiи, бо въ тыхъ краяхъ нема зимы. Дерево тое цвите прото два разы на рôкъ и родитъ овочь, подôбный до нашихъ вишень; мясиво его есть солодке и нудне, а зернятко есть власне тою кавою, котору мы по склепахъ купуемъ, котору мама або сестра на огню въ пьецикахъ жаритъ, меле на порошокъ, и варитъ, щобы дôстати зъ него юшку, змѣшати ею съ смитанкою, а додавши цукру пити на снѣданье.

Цвѣтъ кавого дерева есть бѣлый, а въ кождой ягодѣ знаходитъ ся зернятко, зложене зъ двохъ частей, обвитiи шкôрочкою. Зернята кавовiи, якiи купуемъ по склепахъ, суть лишь половиною зерняти кавового. Тамошнiи мешканцѣ стрясають ягоды кавовiи, обмелюютъ мясиву шкôрочку а позôсталiи зернята сушатъ и продаютъ купцямъ.

Довгiй часъ не знано пожитку зъ зернятъ кавовыхъ, ажь доперва въ 15. вѣку цѣкавый случай допровадивъ до того, що мы теперъ пьемъ каву. Настоятель одного монастыря въ Арабiи не мôгъ нѣякимъ способомъ ôтъучити своихъ монахôвъ, щобы не дрѣмали пôдчасъ ночевыхъ молитвъ. Разъ выйшовъ ôнъ въ поле на прохôдъ и запустивъ ся въ розговоръ съ пастухомъ, который ставъ ему росказувати свое горе, яке его постигло минувшои ночи. Показуючи на дерево кавове говоривъ ôнъ: „Дивѣтъ ся, мои козы наѣли ся вчера ягôдъ зъ того дерева, и такъ скакали цѣлу нôчъ по будѣ, що я ани ока не зажмуривъ, тае ще и дуже налякавъ ся!“ Се навело настоятеля того на гадку, що кава сонъ ôттягае, и вознамѣривъ давати такожь своимъ монахамъ каву, щобы не дрѣмали пôдчасъ цѣлонôчныхъ молебнѣвъ. То стало ся въ Арабiи, но въ Абисиніи робили мешканцѣ напитокъ зъ зернятъ кавовыхъ ôтъ непамятныхъ часôвъ, а въ Персіи вже въ р. 875. була кава збитковымъ напиткомъ. До насъ дôстала ся кава доперва въ р. 1683. коли то Турки облягли були мѣсто Вѣдень, и нашiи рускiи войска пôдъ проводомъ польского короля Собеского побили ихъ. Въ здобутыхъ турецкихъ таборахъ знайдено дуже много кавы, и позволено русинови Кульчицкому, который до тои побѣды много причинивъ ся, заложити въ Вѣдни першу кавярню.

Галузка дерева кавового.
а. овочь. — b. овочь перетятый.

Кава мѣрно уживана не есть шкодлива здоровому человѣкови, однакожь надмѣрно уживана и мôцна кава справляе битье крови до головы, трясенье рукъ и всѣлякiи хоробы нервовiи, а даже опомороченье и паралѣжъ. Въ однôмъ именно товариствѣ въ Берлинѣ, якъ писали недавно газеты, ишла бесѣда о кавѣ. Однiи казали, що кава есть отруею, другiи перечили; а коли пôйшло о закладъ, тогды одинъ зъ присутствуючихъ, будовничiй, заявивъ, що ôнъ готовъ попробувати на собѣ дѣланье кавы. Въ очахъ цѣлого товариства приладжено ему зъ ¼ кильо найлѣпшои Мокка малу филижанку мôцнои чорнои кавы, котру ôнъ охочо выпивъ. По 10 минутахъ выступили наглядно проявы отроеня: найперше взяла будовничого блювота, потому очи вылѣзли зъ головы, а зъ посинѣлыхъ устъ поплила пѣна; цѣле тѣло почало дрожати и ударивъ студеный пôтъ. Закликаный лѣкарь объявивъ станъ хорого небезпечнымъ — що хвиля можна було надѣятись апоплексiи. По кôлькохъ годинахъ ратунку, ледво удало ся при помочи сильныхъ антидотôвъ (лѣкôвъ на отроенье, которiи звычайно суть такожь отруями) охоронити хорого ôтъ смерти.

(Конець буде.)

БАБСКЕ ЛѢТО.

Часъ, въ которôмъ се пишемъ, называе ся „бабскимъ лѣтомъ.“ Звычайно дни краснiи и теплiи, коли то въ воздусѣ бачимъ бѣлiи нитки, улѣтаючiи зъ одного мѣстця на друге. И тiи нитки называемъ такожъ „бабскимъ лѣтомъ.“ Щожъ оно таке? Отъ послухайте.

Жовтаво-брунатный, зикзаковато на хребтѣ значеный паучокъ показуе ся вже въ мѣсяцю червню. Самичка несе яечка въ листяхъ деревъ и корчей, и стереже того сокровища съ незвычайною выдержалостiю и енергiею. Молоденькiи по вылѣзеню зъ яечокъ такъ суть малѝ, що ихъ окомъ тяжко достерегчи, тому то птицѣ не пожираютъ ихъ такъ, якъ иншiи комахи. Молодiи тiи паучки пôдбувши ожидаютъ розпочатiя ѣзды по воздусѣ. Коли тôлько осѣнна пора тепла настане, такъ заразъ имъ конче захочуесь вандрôвки; паучокъ вылазитъ для того на кôнчикъ выстаючого зъ корча листя и зачинае ревно снувати свою пряжу, паутиною названу. Деликатнiи, но досить сильнiи тiи волоконця буяютъ въ воздусѣ, ажь вѣтромъ або нагономъ воздуха ôторванiи ôтъ листя, зачинаютъ буяти свобôдно — тогды паучокъ вскакуе на свôй бальонъ зъ нитокъ и уноситъ ся съ нимъ въ гору. Тымъ способомъ перебувае часомъ великiи простороны, розумѣе ся съ вѣтромъ.

Тiи пауки съ своею пряжею залѣтаютъ неразъ до кораблей на мори, ôтдаленыхъ о якихъ 60 миль ôтъ берега; мотаютъ тôлько довгѝ и свобôдно буяючѝ нитки своеи пряжи ноженьками такъ довго, ажь въ видѣ клубка правомъ тяжести поволи упасти мусятъ на землю. Тiи громаднiи паутины, которiи въ осени суть знаменемъ „бабского лѣта.“ и которiи менше-бôльше грубими нитками на дерева або на нашiи одежи облѣпляютъ ся, суть отже дѣломъ тыхъ жовтаво-брунатныхъ паучкôвъ, зовимыхъ „волчими пауками,“ такожъ „вагабундами“ или „волокитами — волоцюгами,“ якъ мы бачили — съ незвычайною прудкостiю и въ баечныхъ толпахъ кидаютъ ся на поля и двигаютъ при тôмъ на собѣ въ малыхъ коконахъ яечка, зъ которыхъ знова молодiи вылазятъ.

Отъ таке то „бабске лѣто.“ Предки нашѝ черезъ довшiй часъ не мали понятiя о природной причинѣ того явленiя, повторяючого ся рôкъ-рочно о одной порѣ, именно въ теплѝ дни вересня и жовтня. Пôсля давнои традицiи словянскихъ народôвъ, бѣлѝ тiи нитки маютъ бути пряжею зъ коловоротка куделѣ Матери Божои и святыхъ женъ, киненѝ на землю, щобы пригадати сельскимъ господинямъ, що часъ роботы коло прядива уже прiйшовъ, та щобы памятали о окрытю въ зближаючой ся порѣ зимовой для бѣдныхъ а опущеныхъ сирôтокъ на земли.

М.

Раки въ горосѣ.

Зайшли раки у горохъ,
Видитъ ми ся двохъ чи трохъ,
(А раки горохъ любятъ.)
Наразъ стрѣльцѣ затрубятъ,
Даючи собѣ вѣсти.
Ракамъ годѣ вже ѣсти, —
Дальше зъ гороху въ ноги,
Ажь поломили ноги.

Сю байку тымъ добре знати,
Що въ чужой коморѣ любятъ бувати.

Ис. Р. Пасѣчинскiй.

Оселъ въ дорозѣ.

Оселъ въ дорозѣ станувъ при рѣцѣ.
Шумитъ и грае быстрая водиця...
Поглянувъ оселъ, а на другôмъ боцѣ
Цѣлый берѣгъ крые рясна комониця.
Хороша страва! се видитъ ослина
А знае плавать — тожь за часинку
Пôдъ острымъ зубомъ ляже конючина.
Но оселъ каже: въ любôмъ отпочинку
Полежу хвильку, най пасе ся око —
Бо еще часъ — сонце высоко и не пече,
Рѣка не дуже тече широко,
А до вечера — то вся протече.
Такъ думавъ лѣнивый — и до пôзной ночи
Пролежавъ въ пѣску, и выдививъ очи.
Рѣка не протекла, а все гудитъ,
Въ камѣнье грае и грôмко шумитъ.
Щожь ту робити? чи теперъ вплавъ.
Коли му голодъ всѣ силы ôднявъ!?
Коли ледво на ногахъ держитъ ся,
Чи теперъ въ быстру рѣку пуститъ ся?
Зажуривъ ся тяжко бѣдный ослюкъ,
Якъ можна було переспати днину?
Кобымъ не бувъ такій лѣнюхъ,
Бувъ-бымъ вже выпасъ цѣлу конючину!
А такъ голодный, та ще надъ рѣкою —
Где менѣ плывать, не рушу ногою!

И ты дитино стоишь надъ рѣкою,
И до тебе любко усмѣхаесь доля;
Тожь не лѣнуй, а смѣлою рукою
Бери ся за дѣло, бо въ тôмъ Божа воля.
Не чекай въ лѣнивствѣ, ажь ся само зробитъ,
Бо часъ втѣкае и силу уводитъ;
За пôзно колись порвешь ся за дѣло —
И не успѣешь, ослабне бо духъ, а за нимъ и тѣло.

Марія Петрушевичь.

Анегдоты.

Учитель: Що за часть мовы есть слово „оселъ?"
Ученикъ: Дѣеслово!
Учитель: А то для чого?
Ученикъ: Бо могу сказати: я оселъ, ты оселъ, ôнъ оселъ...

Панъ: Иване!
Слуга: Що роскажете, пане?
Панъ: Гляди, щобысь мене завтра рано збудивъ о четвертой годинѣ!
Слуга: Добре пане! але прошу ласкаво на мене задзвонити!

— Для чого всѣ рѣки впадаютъ до моря? вопросивъ одинъ другого?

— Длятого, щобы рыбамъ, котрî въ солоной водѣ перебуваютъ и жажду маютъ, воды до питя не бракло.

Задача.

Приходитъ до молочарки одна панѣ и проситъ ею, щобы продала ей чотыри лѣтры молока. Молочарка мае тôлько одну судину на 3 а другу на 5 лѣтрôвъ. Розходитъ ся теперъ, якъ поступитъ собѣ, щобы панѣ чотыри лѣтры молока могла спродати?

Шарада.

Перше съ другимъ въ возѣ.
Пильнуй, щобъ не впало, якъ будешь въ дорозѣ;
Трете съ другимъ потребне жѣнкамъ,
Безъ того не дадятъ сорочки бѣлой намъ.
Всѣ три разомъ читай, додавши еще я,
Тамъ то выходитъ газетка твоя.

Розвязанье задачи рахунковои зъ Ч. 11.

Если В. зôставивъ для своихъ товаришей по дванайцять кнедлѣвъ, то ôнъ самъ мусѣвъ также таку часть зъѣсти, т. е. дванайцять; заставъ отже въ горчку нѣмъ споживъ свою часть 36 кнедлѣвъ. Тîи 36 кнедлѣвъ зôставивъ Б. для своихъ товаришей, т. е. по 18, а свою трету часть зъѣвъ (18). зъ чого вноситн належитъ, що А. доконче мусѣвъ лишити $3 \times 18 = 54$ кнедлѣвъ. Въ кôнци коли А. зôставивъ для Б. и В. по 27 кнедлѣвъ, то самъ такожь мусѣвъ 27 зъѣсти, отже всѣхъ кнедлѣвъ було $3 \times 27 = 81$.

Розвязанье шарады: морква.

Цѣлорочну предплату на „**ПРІЯТЕЛЯ ДѢТЕЙ**“ зложили:

Впр. о. Л. Полевый зъ Городенки 2 зр. 50 кр.
„ „ А. С. Федоровичъ зъ Яблоницѣ руской 2 „ 50 „
„ „ Л. Витошинскій зъ Глубокъ 2 „ 50 „
Вбл. г. А. Лукашевичъ зъ Городенки 2 „ 50 „
„ „ С. Ковальовъ зъ Борыслава 7 „ — „
„ „ И. Герыновичъ зъ Галича 2 „ 50 „
„ „ Я. Костельникъ зъ Вороб. к. 2 „ 50 „
Вбл. г. С. Григоровичъ зъ Хлѣбичина лѣсного 2 зр. 50 кр.
„ „ І. Цегельскій зъ Голосков. 2 „ 50 „
„ „ А. Лѣщинскій зъ Ломны 2 „ 50 „
Впр. о. С. Хоминскій зъ Демны 2 „ 50 „
„ „ М. Левицкій зъ Обертина 2 „ 50 „
„ „ Ѳ. Павликовъ зъ Львова 2 „ 50 „
Почт. Евг. Ганкевичъ зъ Грымалова 2 „ 50 „

Ч. 12.

ЕДИКТЪ.

Мы, Страхопудъ III., зъ Божои ласки оборонитель и покровитель народности, а преимущественно рускои журналистики, дôзналисъ, що на многихъ пренумерантахъ „Пріятеля дѣтей“ погрѣшимости тяжатъ. Позаякъ уже 12 чиселъ вышло, а на дальшіи кромѣ въ ч. 9. и 12. выказаныхъ пренумерантôвъ, бôльше никто не уплативъ, такъ принужденіи мы зъ того случая слѣдуючій издати законъ:

§. 1. Кождый, що прислявъ лишь 1 злр. 50 кр., мае усовершити належитôсть пренумераційную, и если того еще не сдѣлалъ, прислати обратною почтою еще **1 злр.** переказомъ почтовымъ, якій съ ч. 7. бувъ ему высланый.

§. 2. Тіи, которіи на кредитъ брали „Пріятеля дѣтей,“ маютъ такожь обратною почтою прислати цѣлорочну пренумерату: **2 злр. 50 кр.**

§. 3. Неповинуючимъ ся симъ законамъ не буде ся дальше высилати „Пріятеля дѣтей,“ а надъуживаючихъ кредиту оголосимъ поименно въ ч. 13. до вѣдомости читаючои публики.

При сей способôности съ пріятностію записуемъ тутъ фактъ, що одинъ зъ пренумерантôвъ Вбл. г. Ст. К.., зъ Борыслава, кромѣ належитости за 3 примѣрники надôславъ въ редакцію еще 5 злр. яко лепту на илюстраціи для „Пріятеля дѣтей.“ Дякуючи за тую жертву, заявляемъ, що и прочіи рускіи патріоты, если уже не съ жертвами, то по крайной мѣрѣ съ цѣлорочною пренумератою (2 злр. 50 кр.) або вырôвнаньемъ тойже (1 злр.) и то обратною почтою

поспѣшити должніи, если не желаютъ исполненія §. 3. закона Страхопудского.

Дано въ Коломыи въ редакціи
„ПРІЯТЕЛЯ ДѢТЕЙ.“

Издатель и редакторъ Исидоръ Трембицкій.
Зъ печатнѣ М. Бѣлоуса въ Коломыи 1881.